

Primjena suvremenih medija u provođenju glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi

Vlah, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:468083>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-16**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

PETRA VLAH

ZAVRŠNI RAD

**PRIMJENA SUVREMENIH MEDIJA U
PROVOĐENJU GLAZBENIH AKTIVNOSTI
U RADU S DJECOM RANE I
PREDŠKOLSKE DOBI**

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Petra Vlah

**TEMA ZAVRŠNOG RADA: Primjena suvremenih medija u provođenju
glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi**

MENTOR: doc. dr. sc. Blaženka Bačlija Sušić

Zagreb, rujan 2021.

ZAHVALE

Zahvaljujem se mentorici doc. dr. sc. Blaženki Bačliji Sušić koja mi je svojim savjetima, trdom i zalaganjem pomogla u izradi završnog rada.

Također, zahvaljujem se svim profesorima koji su mi predavali tijekom ovog trogodišnjeg studija. Zahvaljujem se i svim kolegicama i prijateljicama koje su mi svojim prisustvom uljepšale studiranje.

Posebno se zahvaljujem svojoj obitelji, mami Ljubici, tati Branku, sestri Kristini, šogoru Slađanu, braći Stjepanu, Josipu i Zvonimiru, šogorici Valentini te stricu p. Zvonku koji su mi pružali ljubav, potporu i razumijevanje tijekom studiranja.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. PROVOĐENJE GLAZBENIH AKTIVNOSTI U RADU S DJECOM RANE I PREDŠKOLSKE DOBI	5
2.1. Igre s pjevanjem.....	6
2.2. Pjesme.....	7
2.3. Brojalice.....	8
2.4. Aktivno slušanje glazbe.....	9
2.5. Poticanje dječjeg stvaralaštva	10
2.6. Sviranje na udaraljkama	12
3. SUVREMENI MEDIJI	13
3.1. Auditivni mediji.....	15
3.2. Vizualni mediji	15
3.2.1. Tekstualni mediji.....	16
3.3. Audiovizualni mediji	16
4. DIGITALNE KOMPETENCIJE ODGOJITELJA ZA PROVOĐENJE GLAZBENIH AKTIVNOSTI U RADU S DJECOM	21
4.1. Digitalne kompetencije odgojitelja.....	22
4.2. Digitalne kompetencije odgojitelja u kontekstu glazbenih aktivnosti.....	23
5. ZAKLJUČAK	24
LITERATURA:.....	25
Izjava o samostalnoj izradi rada	32

SAŽETAK:

Glazbene aktivnosti koje odgojitelji najviše provode u odgojno-obrazovnim ustanovama su igre s pjevanjem, upoznavanje, usvajanje ili ponavljanje pjesme, upoznavanje, usvajanje ili ponavljanje brojalice, aktivno slušanje glazbe, poticanje dječjeg stvaralaštva i sviranje na udaraljkama. Njih je moguće kvalitetno provesti u radu s djecom rane i predškolske dobi primjenom suvremenih medija u poticajnom i kreativnom prostorno-materijalnom okruženju. Odgojitelj bi trebao promišljeno organizirati i opremiti prostor različitim materijalima kako bi potaknuo djecu na kreativno izražavanje i stvaralaštvo.

Cilj ovog rada je predstaviti brojne glazbene sadržaje i mogućnosti digitalne tehnologije koji su dostupne odgojitelju u svakodnevnom radu s djecom rane i predškolske dobi. Primjenom auditivnih, vizualnih i audiovizualnih medija, odgojitelj može obogatiti dječja ranija iskustva i potaknuti ih na razvoj vlastitih glazbenih sposobnosti i vještina. U radu su također opisane digitalne i glazbene kompetencije odgojitelja koje su potrebne za provođenje glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi.

Ključne riječi: glazbene aktivnosti, djeca rane i predškolske dobi, suvremeni mediji, kompetencije odgojitelja

SUMMARY:

Music activities that educators mainly implement in educational institutions are singing games, introducing, acquiring or repetition of songs, introducing, acquiring or repetition of counting songs, active listening of songs, encouraging children's creativity and playing on percussion instruments. It is possible to carry them out in practice with good results when working with early and preschool age kids by applying modern media in stimulating in creative spatial-material environment. Educator should thoughtfully organize and equip the space with various materials to encourage kids for creative thinking and creativity,

The purpose of this work is to present various musical content and possibilities of digital technology that are available to educator in everyday work with early and preschool age kids. By applying auditory, visual and audiovisual media, educator can enrich childhood early experiences and encouraging development of their own musical capabilities and skills. In addition, the paper describes the digital and musical competencies of educators that are needed to conduct musical activities in working with children of early and preschool age.

Key words: music activities, preschool children, contemporary media, educator competencies

1. UVOD

U današnje vrijeme, sve je zastupljenije korištenje suvremenih medija. Sadržaji koje nude imaju velik utjecaj na život svakog djeteta. Već u jaslicama, djeci bi trebalo omogućiti poticajno glazbeno okruženje u kojem bi ona mogla neometano slušati i otkrivati razne zvukove.

U vrtiću se od glazbenih aktivnosti provode igre s pjevanjem, upoznavaju se, usvajaju ili ponavljaju pjesme ili brojalice, djeca aktivno slušaju glazbu, sviraju na udaraljkaama te ih se nastoji što više poticati na stvaralaštvo. Svaku od navedenih aktivnosti, moguće je na neki način povezati sa suvremenim medijima. Prema Rudolph i sur. (2005), tehnologija ima velik utjecaj u glazbenom obrazovanju djece jer pri njenom korištenju i aktivnom sudjelovanju u glazbenim aktivnostima, ona stječu samopouzdanje i postaju dodatno motivirana za nastavak aktivnosti. Također, primjena tehnologije u glazbenim aktivnostima potiče djecu na grupno surađivanje i rješavanje mogućih problema pri čemu razvijaju komunikacijske vještine i kreativno mišljenje (Dobrota, 2015).

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), digitalna kompetencija se ističe kao jedna od osam najvažnijih kompetencija za cjeloživotno učenje odgojitelja. Ova kompetencija podrazumijeva upoznavanjem djeteta s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom te također mogućnosti njezine primjene u različitim aktivnostima. Kako bi djeca unaprijedila svoje sposobnosti i vještine, odgojitelj treba posvetiti dovoljno pažnje medijskoj pismenosti. Tehnologija pruža odgojiteljima mogućnost da njome motiviraju djecu te da ona novijim i drugačijim pristupom steknu nova znanja i zanimljiva iskustva tijekom glazbenih aktivnosti. Dakle, kako bi se suvremeni mediji kvalitetno iskoristili u provođenju glazbenih aktivnosti, potrebni su kompetentni odgojitelji. Njihova je uloga jako važna za djecu u odgojno-obrazovnoj ustanovi jer se od njih očekuje da stvore poticajno glazbeno okruženje u kojem će se svako dijete osjećati samopouzdan, sigurno, zadovoljno, sretno i poštovano (Lučić, 2007). Osim toga, od njih se zahtijeva da svojim radom učinkovito i vješto utječu na odgojno-obrazovni proces te da inovativnom tehnologijom napreduju u vlastitom djelovanju (Šagud, 2011).

Lešin (2014) navodi primjer istraživanja provedenog u Dječjem vrtiću Milana Sachsa koje ukazuju da djeca, koja su koristila informacijsko-komunikacijsku tehnologiju u vrtiću, kasnije u školi imaju bolja postignuća u području informatičke pismenosti od druge djece iz razreda. Također, ona djeca koja vježbaju matematiku uz pomoć informacijsko-komunikacijske

tehnologije, pokazala su puno bolje rezultate u razumijevanju matematike od drugih. Time se potvrđuje da korištenje multimedijских sredstava doprinosi razvoju informatičkih, matematičkih i jezičnih vještina djece. Stoga je u cilju djetetova razvoja, kako u području glazbe tako i u drugim razvojnim područjima, potrebno korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Cilj ovoga rada prikaz je načina i mogućnosti te doprinosa korištenja suvremenih medija pri provođenju glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi. Osim toga, u radu se поближе žele opisati digitalne i glazbene kompetencije odgojitelja koje znatno pridonose dječjem razvoju glazbenih sposobnosti i vještina.

2. PROVOĐENJE GLAZBENIH AKTIVNOSTI U RADU S DJECOM RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

Glazbeni odgoj temeljni je dio odgojno-obrazovnog procesa, a djetetov prvi susret s glazbom potrebno je omogućiti već u najranijoj dobi (Vidulin, 2016). Razvoj glazbene svijesti započinje formiranjem auditornog sustava, tj. sluha koji se znatno razvija nekoliko mjeseci prije samog rođenja djeteta. Dojenčad se privikava na glazbu iz okoline barem do prve godine života, ali svakako preferira poznate glazbene strukture s kojima se susreće još prije rođenja. Kasnije se kod djece događa brz rast i razvoj u svim glazbenim područjima (Trehub, Hill i Kamenetsky, 1997). Moorhead i Pond (1978), proveli su istraživanja u kojima se prikazuje da djeca već od treće godine života s velikim zanosom i interesom slušaju i istražuju zvukove glazbenih instrumenata.

Djeca slušanjem i ponavljanjem upoznaju te usvajaju razne pjesme, brojalice i glazbene igre koje odgojitelj treba promišljeno i maštovito primijeniti u radu s njima. Ako se glazbene aktivnosti nastave provoditi u vrtiću, djeca od treće godine pa nadalje, rado sudjeluju u njima jer im se javlja snažna želja za glazbom. Ona postaju zainteresirana za glazbene aktivnosti i preciznija u prepoznavanju osnovnih glazbenih sastavnica. Djeca predškolske dobi posvećuju više pozornosti pravilnom pjevanju i intonaciji, brže svladavaju nove pjesme, brojalice i skladbe te lakše prepoznaju razliku između metra i ritma (Vidulin, 2016).

Područja koja su značajna u poticanju rane glazbene senzibilizacije su pjevanje, sviranje i slušanje glazbe (Marić i Goran, 2012). Odgojitelj ima veliku ulogu u provođenju glazbenih aktivnosti jer može produžiti dječju pažnju. Ako je njegov metodički postupak inovativan i zanimljiv, djeca će s velikim nestrpljenjem iščekivati svaku glazbenu aktivnost (Gospodnetić, 2015). Upravo je zbog toga potrebno iskoristiti sve prednosti suvremenih medija kako bi djeca bila što dulje zaokupljena kvalitetnim i kreativnim sadržajem.

„Glavni je cilj metodičkog postupka u glazbenoj aktivnosti produžiti pažnju djece što dulje, da bi što dulje bila okružena glazbom. Dakle, cilj zapravo nije naučiti pjesmu, nego produžiti njezino pjevanje da djeca budu dulje okružena glazbom i da uživaju, a usput će se ostvariti i zadaci – razvoj glazbenog sluha, senzibiliteta (osjetljivosti, osjećaja) za ritam, metar, melodiju itd.“ (Gospodnetić, 2015, str.58)

Njirić (2001) navodi kako su pjevanje, slušanje glazbe, sviranje i stvaralački rad, najvažnija područja glazbenih aktivnosti u kojima djeca ostvaruju svoje glazbene i kreativne potencijale. Prema Bačlija Sušić (2018), od glazbenih se aktivnosti u vrtiću provode dječje igre s pjevanjem, aktivnost upoznavanja, usvajanja i ponavljanja pjesme, upoznavanja, usvajanja i

ponavljanja brojalice, aktivno slušanje glazbe, sviranje na samostalno izrađenim udaraljka ili glazbalima dječjeg instrumentarija kao i glazbeno-stvaralačke aktivnosti. Jako je važno da igra bude prisutna u svim navedenim aktivnostima jer njome djeca razvijaju svoje motoričke i spoznajne vještine. Također, glazbene aktivnosti trebaju biti zabavne i primjerene dječjoj dobi. Potrebno je izbjegavati igre natjecateljskog karaktera jer djeca koja konstantno gube počinju stvarati lošiju sliku o sebi i imaju manjak samopouzdanja (Gospodnetić, 2015). Prema tzv. načelu zavičajnosti, odgojitelj može glazbom prenijeti djeci bogatstvo hrvatskih narječja, što ujedno može doprinijeti osvještavanju važnosti očuvanja i njegovanja zavičajnog govora (Čosić, 2017).

Osnovni načini rada koji se koriste u glazbenim aktivnostima su aplikacije, udaraljke, pokret, dramatizacija i pjesma ili skladba uklopljena u priču. Odgojitelj ima slobodu i mogućnost kombinirati i izmjenjivati ove načine rada kako bi zainteresirao i privukao djecu (Gospodnetić, 2015).

2.1. Igre s pjevanjem

Igre s pjevanjem nastale su iz dječjeg spontanog igranja, a zahtijevaju od djece da aktivno sudjeluju u njima što ih posebno raduje i zabavlja. One uključuju više osjetila te ujedinjuju riječi i pokrete. Njihov glavni cilj je da se djeca osjećaju ugodno, neopterećeno, slobodno i sretno te da pjevanjem, plesom, slušanjem i igrom zadovolje sve svoje potrebe (Gospodnetić, 2015). Prema Blašković (2018), igre s pjevanjem omogućuju djeci učenje i razvoj glazbenih sposobnosti koje su u skladu s njihovom kronološkom dobi. Dječja pažnja je vrlo kratka pa odgojitelj treba dobro organizirati i osmisлити sve pjesme koje namjerava provesti s djecom kako ona ne bi izgubila želju za igranjem (Gospodnetić, 2015).

Zahvaljujući današnjoj tehnologiji, odgojitelj može, u suradnji s roditeljima, snimiti ili fotografirati djecu u igrama s pjevanjem i kasnije im pokazati snimljene videozapise i fotografije na računalu kako bi ih ona mogla međusobno komentirati i otkriti svoja iskustva koja su imala tijekom provođenja glazbene aktivnosti. Uz to, djeca osobito vole vidjeti sebe na videozapisima. To im dodatno razvija osjećaj samopouzdanja jer postaju svjesna svojih glazbenih potencijala. Djeca s visokom razinom samopouzdanja imaju veći osjećaj vrijednosti i zadovoljstva zbog vjerovanja u vlastite sposobnosti (Fiorentino, 2004, prema Stojanović, 2016). Prema Stamer-Brandt (2002), samopouzdanje pomaže djeci u stvaranju pozitivne slike o sebi i razvijanju osjećaja samosvijesti.

2.2. Pjesme

Dječje su pjesme spoj svih glazbenih elemenata koji utječu na emotivno i mentalno stanje djeteta. Vesele i energične pjesme izazivaju kod djece razigranost i veselje, dok one osjećajnije i nježnije smiruju i opuštaju dječji um i tijelo (Vidulin, 2016). Kako bi se pjesme prilagodile dječjem opsegu glasa, one se dijele na pjesme za mlađu, srednju i stariju odgojnu skupinu (Gospodnetić, 2015).

Suvremeni mediji omogućuju odraslima da brzo i jednostavno dođu do glazbenog sadržaja koji je primjeren dječjoj dobi. Zahvaljujući internetu, odgojitelj može pronaći razne pjesme preko YouTube-a i reproducirati ih djeci. Primjeri pjesama s YouTube-a koje bi odgojitelj mogao koristiti u radu s djecom rane i predškolske dobi su: Patak, Pačji ples, Izgubljeno pile, Kriči, kriči, tiček itd. (preuzeto 6.7.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=WuqJzuAxxlA>). Ukoliko odgojitelj nema računalo u skupini, tada može posuditi u knjižnici CD s dječjim pjesmama. Primjer zbirke pjesama koja je kvalitetna i primjerena za djecu je CD „Pjesme za djecu“ različitih skladatelja i izvođača koji može poslužiti za upoznavanje i usvajanje novih pjesama ili kao zvučna podloga u igri. Na taj način djeca spontano upoznaju te kasnije tijekom glazbene aktivnosti i metodičkog postupka na puno lakši način usvajaju pjesmice koje su slušali. Pritom je važno da ih odgojitelj nastoji interpretirati na isti način s obzirom na tempo, dinamiku i dr.

Slika 1. Najbolje dječje pjesme „Pjesme za djecu“
(<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=2&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=dje%c4%8dje+pjesme+s+cd-om&mdid0=0&vzid0=0&selectedId=22005481>)

2.3. Brojalice

Prema Gospodnetić (2015), brojalica je vrsta govora u ritmu koji služi djeci kao pomagalo da se prebroje prije neke druge igre. One pomažu djeci u razvijanju osjećaja za ritam, pravilne intonacije te glazbenog pamćenja. Može ih se podijeliti na brojalice sa smislom i bez smisla, odnosno iracionalne brojalice. Postoje također i brojalice u mješovitoj mjeri te brojalice s melodijom.

Primjer brojalice sa smislom, tj. racionalne brojalice je „Tramvaj juri ulicom“, dok je „En ten tini“ brojalica bez smisla, odnosno iracionalna brojalica. „Iš'o medo u dućan“ primjer je brojalice u mješovitoj mjeri jer se na početku i na kraju nalazi u četveročetvrtinskoj, a u sredini u tročetvrtinskoj mjeri.

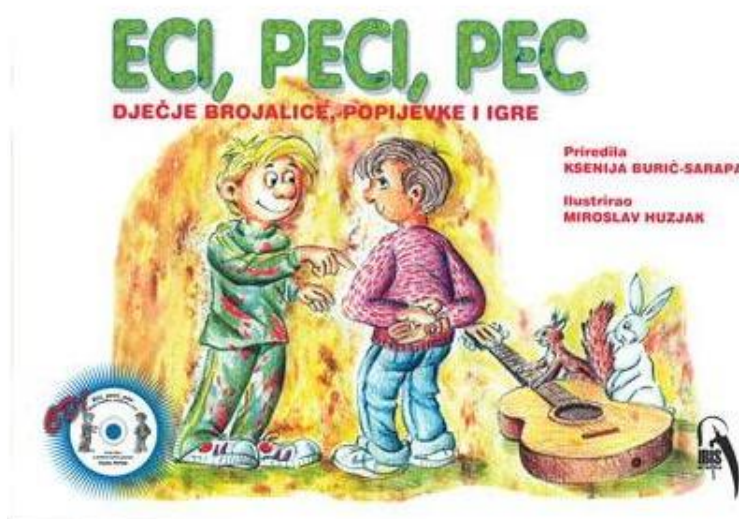
Brojalice s melodijom su uglazbljene brojalice koje su uglazbila djeca ili skladatelji. Tako su primjerice djeca uglazbila brojalice. „Iš, iš, iš“; „Boc, boc iglicama“; „Ide maca oko tebe“ ili „U podrumu je tama“ (Tomerlin, 1969). Na taj način one su postale igre s pjevanjem. Dakle, ovisno o načinu izvođenja mogu se izvoditi i kao brojalice i kao igre s pjevanjem. Neke brojalice uglazbili su hrvatski skladatelji kao primjerice Pero Gotovac koji je uglazbio brojalicu „En ten tini“.

Najpoznatiji istraživač i sakupljač dječjih brojalica bila je hrvatska glazbena pedagoginja Elly Bašić koja je sakupila najveću zbirku brojalica i rugalica. Isticala je da je brojalica pokazatelj dječjeg doživljavanja, mašte i slobodne igre te da je ona, upravo zbog toga, najbolje sredstvo za poetsko i glazbeno stvaralaštvo djeteta (Letica, 2014).

„Govorenjem brojalice i kretanjem uz brojalicu djeca stječu kinestetički osjet, sposobnost samosvladavanja i obuzdavanja motorike, postižu bržu automatizaciju pokreta (brzina izvođenja i preciznost pokreta), kod njih se razvija senzibilitet za metar i ritam, a sam ritam pridonosi otklanjanju i ublažavanju govornih smetnji.“ (Gospodnetić, 2015, str.113)

Baš kao i pjesme, djeca mogu gledati i slušati brojalice preko YouTube-a kanala „JUHUUH“, a jedna od primjera je brojalica „En den dore“ (preuzeto 8.7.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=583HcGJGPcU>). Također, odgojitelji mogu pronaći slikovnice o brojalicama preko internetskih stranica ili ih potražiti u knjižnicama. Slikovnica „Eci, peci, pec: dječje brojalice, popijevke i igre“ zabavna je i poučna zbirka melodijskih i ritmičkih brojalica i popijevka koju je priredila Ksenija Burić-Sarapa, a ilustrirao Miroslav Huzjak čije ilustracije pomažu djetetu da razvija vlastiti osjećaj za likovnu vrijednost.

Slikovnica je namijenjena djeci predškolske dobi, a dodatnu joj vrijednost pruža CD na kojem se nalaze sve brojalice i popijevke iz zbirke.

Slika 2. Slikovnica dječjih brojlica i popjevka „Eci, peci, pec: dječje brojalice, popijevke i igre“

(<https://www.wishmama.hr/preporuke/mozaik/eci-peci-pec-djecje-brojalice-popijevke-i-igre/>)

2.4. Aktivno slušanje glazbe

Aktivno slušanje glazbe omogućuje djetetu doživljaj na intelektualnoj, emocionalnoj i fiziološkoj razini jer zahtijeva od njega koncentraciju i usmjerenost pažnje na glazbu te izaziva razne emocije koje može iznijeti pokretom, izrazom lica ili mimikom (Sam, 1998). Tijekom slušanja skladbe, djeca mogu samostalno plesati po sobi ili se likovno izraziti. Pritom, na primjeren način mogu svirati po tijelu, a isto tako i koristiti odgovarajuće udaraljke. Također, djeca mogu sjesti na pod ili stolac i micati rukama da dožive posebnost skladbe bez kretanja po sobi.

Odgojitelj bi trebao birati skladbe koje nisu predugačke i koje su različitog karaktera, od življeg pa sve do mirnijeg jer je za djecu jako važno da se upoznaju s različitim vrstama skladbi. Osobito je značajno i poželjno da odgojitelj ponekad osmisli i izvede plesnu koreografiju na neku skladbu zajedno s djecom jer kada ona primijete da odgojitelj aktivno sudjeluje u glazbenoj aktivnosti, tada će biti opuštenija i slobodnija. Ako su djeca prešla na drugu aktivnost nakon aktivnog slušanja glazbe, tada nije potrebno zaustaviti glazbu već ju odgojitelj može ostaviti da i dalje svira u pozadini kako bi ona nastavila pasivno slušati glazbu (Gospodnetić, 2015).

Auditivni mediji mogu poslužiti odgojitelju u radu s djecom rane i predškolske dobi jer im pružaju mogućnost aktivnog slušanja glazbe preko YouTube-a ili CD-player-a. Jedna od skladbi koja je kvalitetna i koju bi odgojitelj mogao iskoristiti u glazbenoj aktivnosti u vrtiću je Radetzky March skladatelja Johanna Straussa (preuzeto 9.7.2021. s https://www.youtube.com/watch?v=eab_eFtTKFs). Uz navedeni primjer, mogu se koristiti i brojni drugi primjeri kao što su: J. Brahms – Mađarski ples u g-molu (preuzeto 24.8.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=3X9LvC9WkkQ>), E. Grieg – Peer Gynt – U predvorju gorskog kralja (preuzeto 24.8.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=xrIYT-MrVal>), A. Vivaldi - Godišnja doba – Proljeće – Ljeto – Jesen – Zima (preuzeto 24.8.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=GRxofEmo3HA&t=2s>), P. I. Čajkovski – Orašar – Ples šećerne vile (preuzeto 24.8.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=voi1BUggFI>), A. Hačaturijan – Ples sa sabljama (preuzeto 24.8.2021. s https://www.youtube.com/watch?v=gqg3l3r_DRI).

Uz to, kako bi se djeci dodatno približio način izvođenja klasične glazbe koji će doprinijeti njihovu doživljaju glazbe, odgojitelj može projicirati video snimku orkestra kako na kompjuteru tako i na platnu ili zidu. Na taj se način djeca ujedno mogu upoznati i s pojedinim instrumentima u orkestru te se slobodno kretati po prostoru uz korištenje marama, traka i dr., što dodatno može doprinijeti njihovu glazbenom izrazu.

2.5. Poticanje dječjeg stvaralaštva

Maslow (1970), navodi kako je kreativnost, tj. stvaralaštvo jedinstveno obilježje svakog djeteta pri čemu ono postaje potencijalni stvaralac već od samog rođenja. Dijete ne izražava stvaralaštvo samo u području umjetnosti, već je ono prisutno i u drugim područjima. Djetetov osjećaj slobode, spontanost, improvizacija i nenametljivost glazbenih aktivnosti, potiču njegov glazbeni doživljaj i razvoj kreativnosti što dovodi do samoaktualizacije i osjećaja zanesenosti. Kada se djeca nalaze u dubokoj koncentraciji, tj. u stanju zanesenosti i ugođe, tada ona postaju toliko zaokupljena samom aktivnošću da zaboravljaju na vrijeme i gube osjećaj za umor (Bačlija Sušić, 2016). Bačlija Sušić (2018), navodi da je igra sredstvo putem kojeg dijete spontano stvara glazbu, razvija svoje sposobnosti i vještine te obogaćuje svoja ranija iskustva. U procesu stvaranja, nije važan njegov produkt, već sam tijek procesa djetetovog istraživanja, izražavanja i zanosa koji kasnije može biti jako koristan u raznim područjima.

Odgojno-obrazovne ustanove trebaju se prilagoditi djeci, njihovim potrebama i mogućnostima kako bi ona neometano i slobodno mogla stvarati i iznositi vlastite osjećaje, ideje i stavove (Đuranović, Klasnić i Matešić, 2020). Prema Beghetto i Kaufman (2014), jako je važno da se prostorno-materijalno okruženje promišljeno opremi i organizira jer o njemu ovisi hoće li se kod djece razviti kreativnost ili će ona biti potisnuta. Potrebno je isplanirati i omogućiti djeci aktivnosti u više različitih centara kako bi ih ona mogla slobodno birati prema vlastitim željama i interesima (Đuranović i sur., 2020).

Dječje stvaralaštvo može se potaknuti i ostvariti na razne načine. Dijete može slušati glazbu uz ples ili tijekom likovnog izražavanja, kretati se uz slušani tekst ili na ritmizirani govor, plesati bez glazbe, uglazbljivati stihove ili brojalice, mijenjati ritam, naglasak, melodiju, riječi, tempo ili dinamiku, izgovarati slogove, improvizirati riječi i melodije, postavljati glazbena pitanja, završavati nedovršene glazbene fraze, pjevati, uglazbiti ili ritmizirati govor, osluškivati, odgonetnuti i oponašati zvukove tijelom i ustima, stvarati neuobičajene zvukove, svirati po tijelu i samostalno izraditi zvečke. Uz to, djeca mogu stvoriti zajednički ritam postupnim pojačavanjem ili stišavanjem zvuka, svirati na udaraljkama te uglazbiti ili ozvučiti priču ili pjesmu. Odgojitelj treba motivirati, potaknuti i ohrabriti djecu da samostalno stvore nešto novo, kreativno i zanimljivo (Gospodnetić, 2015). Njegova je odgovornost velika jer ima mogućnost potaknuti ili suzbiti dječju spontanost u igri i kreativnom izražavanju (Đuranović i sur., 2020).

„Dječja kreativnost se ne treba *razvijati*, ona postoji. Jedino moramo paziti da je ne sputamo, a to se lako može dogoditi kad dijete počne improvizirati, pjevati, svirati po najbližim dijelovima sobe, a mi ga odmah ometamo ili zaustavljamo.“ (Gospodnetić, 2015, str.256)

Prema Bačlija Sušić (2018), djetetovo izražavanje glazbom te slobodno iznošenje emocija, ideja i stavova tijekom glazbenog doživljaja pridonose osjećaju sreće i zadovoljstva te razvoju samopouzdanja, mašte i kreativnosti. Zahvaljujući današnjoj tehnologiji, odgojitelj može snimiti zvučni zapis dječjeg stvaralaštva kako bi ono zauvijek ostalo zabilježeno (Gospodnetić, 2015).

„Djecu treba neprimjetno i pažljivo poticati da slobodno pjevaju, stvaraju i improviziraju. Takve stvaralačke aktivnosti važne su za razvijanje mašte, te pjevačkih i govornih sposobnosti. Nadalje, dijete izmišljanjem izražava svoje osjećaje i odnos prema okolini oslobađajući se raznih napetosti. Uz to doživljava i radost stvaranja.“ (Kihás, 2004, navedeno u Gospodnetić, 2015, str.114)

Dakle, prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), kreativnost je odgojna vrijednost koju treba poticati, razvijati i njegovati u odgojno-

obrazovnim ustanovama kako bi djeca mogla razviti divergentno mišljenje. Ako dijete pokazuje svoju kreativnost u ranoj i predškolskoj dobi, tada je veća vjerojatnost da će se ono razviti u inicijativnu osobu prepunu originalnih ideja i stavova.

2.6. Sviranje na udaraljka

Orffov instrumentarij je skup udaraljki koji je dobio ime po skladatelju Carlu Orffu (1895 –1982). Uz skladanje, bavio se i pedagoškim radom u okviru kojeg je u nastavu uveo korištenje udaraljki. One se koriste i u radu s djecom rane i predškolske dobi, a dijele se na melodijske i ritamske udaraljke. Melodijske udaraljke imaju određenu visinu zvuka, tj. kod njih se mogu čuti tonovi. Nekoliko vrsta takvih udaraljki su ksilofon, metalofon, zvončići, zvona, timpani i gong. Ritamske udaraljke nemaju određenu visinu tona i na njima se može svirati samo ritam. U njih se ubrajaju štapići, ručni bubnjevi, mali i veliki bubnjevi, triangli, činele, zvečke, praporci, kastanjete, drveni bubnjići i tamburini. Carl Orff je neke vrste udaraljki preuzeo iz simfonijskog i kazališnog orkestra u pravoj veličini (npr. štapiće, triangl...), dok je druge prilagodio djeci (npr. ručni bubanj, timpani...) kako bi ih ona mogla koristiti tijekom glazbenih aktivnosti (Gospodnetić, 2015) kao što su primjerice na njima tijekom upoznavanja, usvajanja ili ponavljanja pjesme ili brojalice.

Djeca mogu koristiti Orffov instrumentarij i tijekom zajedničkog sviranja u okviru tzv. aktivnosti mali orkestar. Odgojitelj najprije može izraditi zvečke s djecom, a zatim ih podijeliti u tri skupine i dirigirati im rukama pokazujući tko svira, koliko dugo svira i koliko glasno. Kada djeca usvoje princip dirigiranja, tada ona mogu postati mali dirigenti koji će stvarati nove i kreativne skladbe (Gospodnetić, 2015).

Slika 3. Orffov instrumentarij
(<https://www.musicshopetida.hr/product.asp?product=goldon-mini-set-30020&code=GOL%2D30020>)

Kao još jedan od načina poticanja dječjeg glazbenog stvaralaštva, Gospodnetić (2015) navodi i ozvučenu priču. Tijekom pripovijedanja priče, djeca mogu oponašati zvukove životinja i prirodnih pojava vlastitim rukama, glasom ili svirajući na udaraljka. Priča se može obogatiti zvučnim efektima raznih instrumenata koji mogu poslužiti odgojitelju kao podloga u pričanju ili oživljavanju njenih likova (Gabelica i Težak, 2017). Jedna od primjera priče u kojoj bi se mogle koristiti udaraljke kako bi se što bolje dočarali njeni likovi je Vitezova priča „Ogledalce“. Odgojitelj bi u njoj mogao koristiti triangel kao zvučni efekt za riječ ogledalo, štapiće za zeca, zvečku za vjevericu, kastanjete za šojku i tamburin za medvjeda. Time bi dječji doživljaj priče postao ljepši, drugačiji i posebniji nego inače (preuzeto 11.7.2021. s <http://www.pjesmicezadjecu.com/bajke-i-price-za-djecu/ogledalce-grigor-vitez.html>). Navedena priča može potaknuti djecu na pokušaj osmišljavanja vlastite zvučne priče kao i njeno snimanje uz odgojiteljevu pomoć kako bi ju kasnije mogli zajedno poslušati (Gabelica i Težak, 2017).

3. SUVREMENI MEDIJI

Danas je gotovo nemoguće zamisliti život bez korištenja suvremenih medija jer su oni postali neophodni u ljudskoj svakodnevici. Kako bi djeca rane i predškolske dobi imala

moгуćnost obogatiti svoja ranija iskustva te razvijati svoje sposobnosti i vještine, odgojitelj bi trebao stvoriti poticajno glazbeno okruženje u odgojno-obrazovnim ustanovama. Činjenica je da suvremeni mediji ne mogu nadomjestiti živu izvedbu u provođenju glazbenih aktivnosti, ali svakako se ne smiju zanemariti njihove prednosti koje se mogu kvalitetno iskoristiti u svakodnevnom radu s djecom rane i predškolske dobi (Bognar, 2016).

Posvećenost i otvorenost odgojitelja prema suvremenim medijima prvo je pedagoško načelo medija po kojem odgojitelj može uočiti razne pogodnosti koje oni nude, ali i otkriti moguće opasnosti koje zahtijevaju da se na njih obrati pozornost. Drugo je načelo da odgojitelj osvijesti značajnost suvremenih medija za djecu. Ona ih percipiraju drugačije od odraslih pa je zbog toga potrebno shvatiti njihovu perspektivu, tj. njihovo doživljavanje medija. Budući da su mediji dostupni kod kuće velikoj većini djece, korisno je da odgojitelj razgovara s njima te ih poduči kako da se pravilno i odgovorno služe medijskim uređajima. Također, poželjno je da odgojitelj povezuje internetski sadržaj koji djeca pronalaze na računalu sa stvarnim životom. Dakle, ako su djeca poslušala pjesmu o pčeli, ptici ili suncu, tada je korisno za njih da to isto pokušaju pronaći i u prirodi (Mikić, 2015).

Digitalni mediji pružaju djeci mogućnost da igrom i slušanjem raznih pjesama i brojalica ostvare projektno, suradničko i situacijsko učenje (Matijević i Topolovčan, 2017). Zahvaljujući njima, ona mogu vrlo brzo i jednostavno pronaći zanimljive glazbene sadržaje na stranim jezicima. Pjevanje stranih pjesama pridonosi razvoju dječjih jezičnih kompetencija, tj. bogaćenju rječnika i poboljšanju izgovora i gramatike (Ludke 2010). Kako bi djeca rane i predškolske dobi mogla razvijati svoju digitalnu kompetenciju, potrebno im je omogućiti korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije. Ako je u vrtiću djetetu dostupno računalo preko kojeg može istraživati različite sadržaje primjerene njegovoj dobi, tada će ono poboljšati i osnažiti svoju digitalnu kompetenciju (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

„Internet nudi jedinstvenu mogućnost: stvaranje teksta što se može razviti ovisno o smjerovima koji ne potiču samo naš mozak, nego i sva osjetila. Ovisno kako „klikamo“, isti nas prizor može dovesti do različitih rezultata, do slike, zvuka, filma koji u nama budi osjećaje koji nisu nužno verbalni; zatim nas ta ista slika može odvesti do teksta, glazbe, pokreta...“ (Laniado i Pietra, 2005, str.86)

Prema Bognar i Matijević (2007), mediji se mogu podijeliti na auditivne, vizualne i audiovizualne medije. Navedeni način klasifikacije nadalje će biti prikazan u kontekstu glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi.

3.1. Auditivni mediji

Auditivni mediji obuhvaćaju uređaje za snimanje i reprodukciju zvuka pri čemu se koristi i razvija samo osjetilo sluha. Primjeri takvih uređaja su mobilni telefoni, radiji te MP3 elektronički uređaji koji omogućuju djeci snimanje ili slušanje zvučnih zapisa (Matijević i Topolovčan, 2017).

Kao što je već navedeno u prijašnjem poglavlju, auditivni mediji mogu poslužiti odgojitelju u snimanju priča, projiciranju video snimki orkestra ili u reproduciranju skladbi različitih karaktera kako bi djeca rane i predškolske dobi mogla uživati u aktivnom ili pasivnom slušanju glazbe. Osim toga, odgojitelj može tijekom pričanja priče dočarati djeci zvukove iz prirode reproduciranjem zvučnih zapisa poput ptičjeg pjeva, udaranja valova o stijene i slično (Gabelica i Težak, 2017).

Također, odgojitelj može pronaći preko interneta besplatan program za snimanje, poput Audacity programa (preuzeto 12.7.2021. s <https://www.audacityteam.org/>) koji je vrlo jednostavan i praktičan za djecu. Uz pomoć mikrofona, djeca bi se mogla snimiti tijekom pričanja priče u navedenom programu, a zatim bi im odgojitelj na računalu mogao pomoći u pronalaženju raznih atraktivnih zvukova poput pljeska, smijeha, grmljavine, itd., kojima bi ona upotpunila vlastitu audio priču (preuzeto 12.7.2021. s <https://freesound.org/browse/>). Auditivne medije odgojitelj može kvalitetno iskoristiti i prije dječjeg spavanja tako da im reproducira audio priču preko računala ili CD-player-a kako bi se ona umirila i lakše zaspala (preuzeto 12.7.2021. s <https://www.medijskapismenost.hr/7-nacina-kako-pomocu-interneta-zainteresirati-djecu-za-citanje/>).

3.2. Vizualni mediji

Vizualni mediji omogućavaju odgojitelju prikaz vizualnog sadržaja. Oni mu pružaju mogućnost da preko PowerPoint prezentacije prikaže roditeljima i djeci fotografije, crteže i radove koji su nastali tijekom nekog projekta, glazbene aktivnosti ili slobodne igre (Bognar, 2016).

Odgojitelj može doći vrlo brzo i jednostavno do velikog broja digitaliziranih, odnosno digitalnih slikovnica preko raznih internetskih stranica. Štefančić (2000), smatra kako bi djeci trebalo ponuditi i digitalne slikovnice jer one, baš kao i tradicionalne, bude dječju maštu,

zadovoljavaju njihovu kreativnu potrebu, omogućuju slušanje i razvijanje glazbene kulture te razvoj psihomotoričkih sposobnosti.

„Sigurni s Neticom!“ digitalna je slikovnica za djecu predškolske dobi o sigurnosti na internetu u kojoj ona mogu pronaći korisne savjete za rješavanje nastalih problema tijekom slušanja pjesmica ili gledanja crtića preko YouTube-a, igranja igrica i slično (preuzeto 17.8.2021. s <https://www.netica.hr/2018/10/26/slikovnica-sigurni-s-neticom/>).

Slikovnica „1,2,3... MI VEĆ ZNAMO BROJITI“ autora Zlatka Šporera, primjer je slikovnice pisane u rimi koju odgojitelj može pronaći i u digitalnom obliku. Ona može pomoći djeci pri učenju i usvajanju brojeva do deset. Uz to, odgojitelj njome može potaknuti djecu da osmisle vlastite tekstove u rimi koje bi kasnije mogli zajedno i uglazbiti (preuzeto 17.8.2021. s <http://www.digitalne-knjige.com/sporer8.php>).

Osim korištenja digitalnih slikovnica, odgojitelj može preko PowerPoint prezentacije ispričati djeci vlastitu priču pomoću slika kako bi napravio uvod u neku glazbenu aktivnost.

3.2.1. Tekstualni mediji

Tekstualni mediji svrstavaju se u podskupinu vizualnih medija. U 20. stoljeću, oni su bili jako važni u odgoju i obrazovanju. Danas su prisutni u obliku slikovnica, knjiga i radnih listića koje odgojitelj može ponuditi djeci prije ili poslije provođenja glazbene aktivnosti (Bognar, 2016).

3.3. Audiovizualni mediji

Audiovizualni mediji omogućuju odgojitelju da slikovnim prikazom i zvučnim zapisom prenese djeci glazbeni sadržaj. Najpoznatiji audiovizualni uređaji koje odgojitelj koristi u radu s djecom rane i predškolske dobi su televizija, mobitel i računalo (Bognar, 2016).

Zvukovi glasanja životinja jako su zanimljivi i zabavni djeci jasličke dobi zato što ih ona obožavaju imitirati. Kako bi ih djeca usvojila i što bolje upoznala, odgojitelj ima mogućnost potražiti razne zvukove glasanja životinja preko YouTube-a. Jedan od primjera je video u kojem djeca gledanjem i slušanjem otkrivaju koja se domaća životinja krije iza nekog zvuka (preuzeto 16.7.2021. s <https://www.youtube.com/watch?v=uTrCbPu5Zvg>). Zahvaljujući YouTube

kanalu „Eci Peci Pec“, odgojitelj može pronaći i reproducirati razne poučne i zabavne pjesme kojima će zasigurno oduševiti djecu rane i predškolske dobi (preuzeto 16.7.2021. s <https://www.youtube.com/c/EciPeciPecKanalZaDecu/featured>).

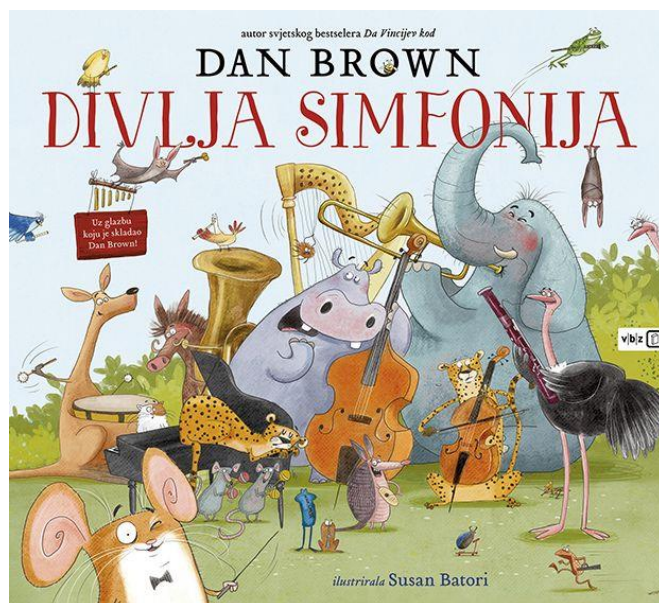
Slikovnica „Ježeva kućica“ jedna je od ljepših priča u stihu autora Branka Ćopića koja poručuje djeci da trebaju voljeti i poštivati svoj dom. Osim u slikovnici, djeca mogu upoznati glavnoga lika Ježurku Ježića i u animiranom filmu koji je izrađen tehnikom stop-animacije. Navedenu slikovnicu s DVD – om, odgojitelj može potražiti u knjižnici (preuzeto 15.7.2021. s <https://mvinfo.hr/clanak/jezeva-kucica-omiljena-prica-za-sve-generacije-slikovnica-plus-animirani-film>).

Slika 4. Slikovnica s DVD – om „Ježeva kućica“
(<https://www.nasa-djeca.hr/hr/slikovnice/jezeva-ku%C4%87ica---klasik-s-dvd-om,784.html>)

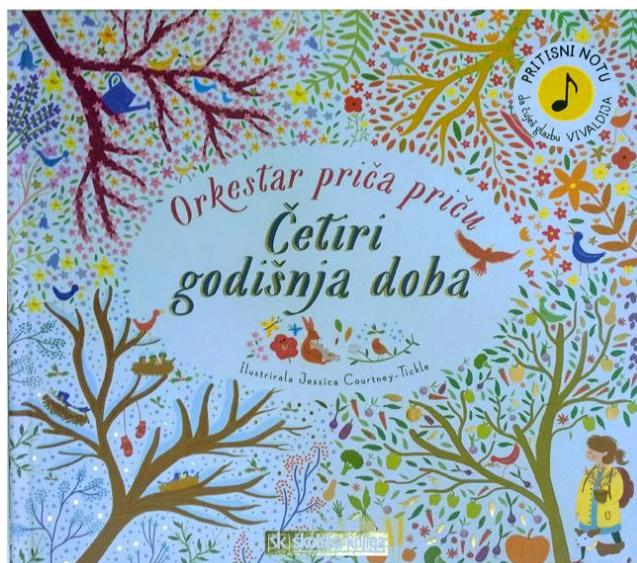
Ako odgojitelj ne uspije pronaći navedenu slikovnicu u knjižnici, tada mu je preko YouTube-a dostupna uglazbljena audio priča „Ježeva kućica“. Osim pjevanog teksta, video sadrži i jednostavne ilustracije primjerene dječjoj dobi koje se nakon nekog vremena izmjenjuju (preuzeto 15.7.2021. s https://www.youtube.com/watch?v=HCTevUb2xOw&list=RDHCTevUb2xOw&start_radio=1&t=36s).

Idući je primjer interaktivna glazbena slikovnica „Divlja simfonija“ američkog pisca Dana Browna. Slikovnica je objavljena 2020. godine, a sadrži QR kod za besplatnu aplikaciju i glazbu koja promišljeno prati tekst i ilustracije. Ona svojom dinamikom i uzbuđljivošću vodi čitatelje na put oko svijeta u kojem dirigent Maestro Miš susreće razne životinje (preuzeto 15.7.2021. s <https://mvinfo.hr/clanak/dan-brown-najavio-prvu-glazbenu-slikovnicu-divlja-simfonija-u-izvedbi-zagrebackog-festivalskog-orkestra>).

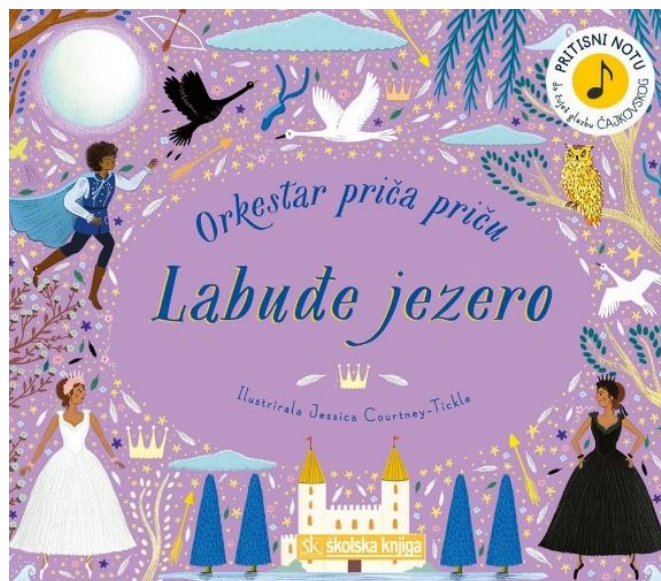
Slika 5. Interaktivna glazbena slikovnica „Divlja simfonija“
<https://mvinfo.hr/clanak/dan-brown-najavio-prvu-glazbenu-slikovnicu-divlja-simfonija-u-izvedbi-zagrebackog-festivalskog-orkestra>

Glazbenu slikovnicu „Četiri godišnja doba“ napisala je Katie Cotton, a glazbeni je predložak nastao zahvaljujući istaknutom talijanskom skladatelju Antoniju Vivaldiju. Kako bi djeca ušla u svijet glazbe, dovoljan je samo jedan pritisak prstom na zvučnu oznaku, tj. notu koja se nalazi na stranicama slikovnice. Ona vodi čitatelje u čudnovatu pustolovinu u kojoj je djevojčica Izabela sa psom Flokijem u istom danu doživjela promjenu četiriju godišnjih doba (Bratonja, 2018).

Slika 6. Glazbena slikovnica „Četiri godišnja doba“
<https://www.dinamikom.eu/blog/odgoj-obrazovanje-i-razvoj/665-glazba-i-slikovnice.html>

„Orkestar priča priču - Labuđe jezero“ i „Orkestar priča priču - Trnoružica“ glazbene su slikovnice u kojima djeca mogu uživati u prekrasnoj glazbi Petra Iljiča Čajkovskog pritiskom na zvučne oznake unutar slikovnica. Osim glazbe i zanimljive priče, one su prepune lijepih, raskošnih i originalnih ilustracija za koje je zaslužna Jessica Courtney-Tickle (preuzeto 18.8.2021. s <https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/osvojite-popularnu-glazbenu-slikovnicu-orkestar-prica-pricu-labude-jezero-i-odlican-prirucnik-akademija-za-znanstvenike-nagcl-20191023/print>).

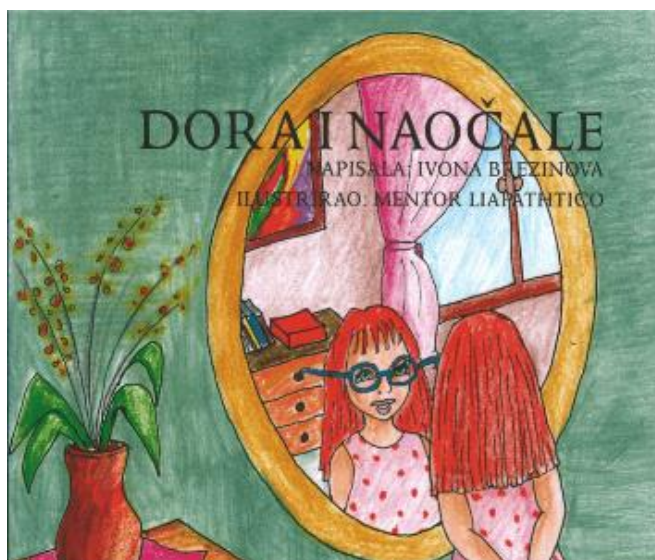

Slika 7. Glazbena slikovnica „Labuđe jezero“
(<https://www.tportal.hr/media/thumbnail/w1000/1098163.jpeg>)

Slika 8. Glazbena slikovnica „Trnoružica“
(<https://www.tportal.hr/media/thumbnail/w1000/1098172.jpeg>)

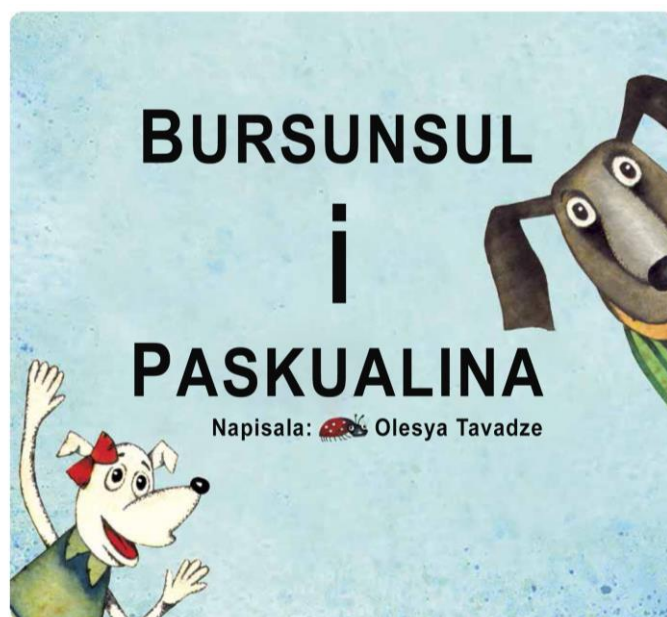
Također, preko internetske stranice „Korak po korak“, odgojitelj može doći do triju zanimljivih i poučnih e-slikovnica: „Dora i naočale“, „Naranče za sve“ i „Bursunsul i Paskualina“. One sadrže domišljate ilustracije i zvuk čitanog teksta uz isticanje riječi. Osim online korištenja, slikovnice se mogu preuzeti i na računalo kako bi djeca mogla uživati u njima bez prisustva interneta (preuzeto 15.7.2021. s <http://www.korakpokorak.hr/hr/e-slikovnice/113>).

Slika 9. Zvučna slikovnica „Dora i naočale“
(<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Dora-i-naocale/Dora-i-naocale.html>)

Slika 10. Zvučna slikovnica „Naranče za sve“
(<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Narance-za-sve/Narance-za-sve.html>)

Slika 11. Zvučna slikovnica „Bursunsul i Paskualina“

(<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Bursunsul-i-Paskualina/Bursunsul-i-Paskulina.html>)

Sve navedene slikovnice mogu svojim sadržajem i kvalitetom na neki način doprinijeti odgojitelju u provođenju glazbenih aktivnosti. Iako posljednje tri slikovnice nisu kao prethodni primjeri usmjereni na glazbene aktivnosti, odgojitelj može potaknuti djecu da između pojedinih stranica oponašaju različite zvukove, zvukove glasanja životinja, samostalno osmišljavaju tekst i melodiju i sl.

4. DIGITALNE KOMPETENCIJE ODGOJITELJA ZA PROVOĐENJE GLAZBENIH AKTIVNOSTI U RADU S DJECOM

Kompetencija se definira kao sposobnost pojedinca, tj. praktičara da se uspješno suoči sa svim očekivanjima i zahtjevima iz radne i socijalne okoline (Medel-Anonuevo, Ohsako i Mauch, 2001). Kako bi u tome i uspio, on treba razvijati svoje istraživačke i komunikacijske vještine, analizirati vlastite postupke tijekom odgojno-obrazovnog procesa te imati snažnu motivaciju za napredovanjem i stručnim usavršavanjem (Šagud, 2011). Također, trebao bi imati znanja o strategijama i teorijama učenja, o razvoju i interesima svakog djeteta te o tome kako stvoriti poticajno i sigurno okruženje u kojem bi svako dijete ostvarilo sve svoje potrebe. Kako bi odgojitelj mogao učinkovito djelovati u novonastalim situacijama i na njih pravovremeno reagirati, mora dobro poznavati svako dijete i biti upućen u sve njihove mogućnosti, želje i interese (Olson, 1994).

Osobne kompetencije odgojitelja osnovni su preduvjet razvoju njegovih profesionalnih kompetencija. One objedinjuju njegov izgled, vrijednosti i osobine kojima znatno utječe na odgojno-obrazovni proces (Rončević i Vičević, 2015). Prema rezultatima provedenog akcijskog istraživanja, pokazalo se da su odgojitelji koji su sudjelovali u istraživanju, kompetentniji u organizaciji prostorno-materijalnog okruženja te da se njime potaknulo djecu na istraživanje, eksperimentiranje i suradnju. Osim toga, odgojitelji postaju svjesni vlastite kvalitete odgojno-obrazovne prakse čime se povisuje njihova razina očekivanja od samih sebe kao i stupanj samokritičnosti. Dakle, refleksivnost odgojitelja smatra se temeljnom kompetencijom na kojoj se zasniva postupni razvoj svih ostalih kompetencija (Slunjski, Šagud i Brajša-Žganec, 2006).

4.1. Digitalne kompetencije odgojitelja

Rad s tehnologijom, informacijama i znanjem, rad s ljudima te rad u zajednici i za zajednicu, ključne su kompetencije koje bi svaki odgojitelj trebao postupno ostvariti vlastitim trudom i naporom tijekom profesionalnog razvoja i stručnog usavršavanja (Miočić, 2012). Glavna je zadaća svakog praktičara osnažiti navedene kompetencije kako bi mogao biti adekvatna potpora djeci i roditeljima u odgojno-obrazovnom procesu.

Razvijanje partnerskih odnosa s roditeljima te njihovo uključivanje u vrtičke aktivnosti, bitne su komponente koje bi odgojitelj trebao uzeti u obzir kako bi se stvorila suradnja i međusobno povjerenje (Miočić, 2012). U današnje vrijeme, mnogi odgojitelji ostvaruju suradnju s roditeljima putem društvenih mreža i mobilnih aplikacija poput Viber-a ili WhatsApp-a zbog što manjeg širenja bolesti uzrokovane koronavirusom (COVID-19). Zahvaljujući njima, odgojitelj ima mogućnost slanja bitnih informacija i obavijesti roditeljima kojima ostaju upućeni u sve novosti i događanja u vrtiću. Uz to, odgojitelji mogu poslati roditeljima i videozapise, zvučne zapise i fotografije djece u aktivnostima. Također, digitalna tehnologija omogućava odgojiteljima održavanje roditeljskih ili individualnih sastanka preko video poziva ili Zoom aplikacije. U periodu kada su vrtići bili zatvoreni, neki su odgojitelji roditeljima svakodnevno slali aktivnosti na njihove e-mail adrese uz detaljne upute kako da ih kvalitetno provedu kod kuće. Kao povratnu informaciju, roditelji su im redovito slali fotografije ili video snimke dječjih radova i provedenih aktivnosti.

Prema Mikelić Preradović, Lešin i Šagud (2016), poželjno je da odgojitelj u vrtiću educira roditelje organizirajući radionice pomoću kojih će im osvijestiti sve pogodnosti

digitalne tehnologije kao i moguće opasnosti i pravila korištenja kojih bi se oni, zajedno s djecom trebali pridržavati kod kuće. Također, bilo bi korisno da odgojitelj izradi elektronički portfolio svakog djeteta koji bi na kraju godine podijelio s djecom i roditeljima. Uz to bi mogao, pomoću digitalne tehnologije, izraditi prezentaciju ili projicirati film o provedenim dječjim aktivnostima u skupini. Time bi se znatno istaknula tehnološka spretnost odgojitelja i njegove digitalne kompetencije.

4.2. Digitalne kompetencije odgojitelja u kontekstu glazbenih aktivnosti

Sposobnost djeteta da reagira na različite slušne podražaje započinje već u prenatalnoj dobi, a nastavlja se rođenjem u okruženju vlastite obitelji (Radoš, 2010). Kako bi se potaknuo razvoj glazbenih sposobnosti i vještina kod djece rane i predškolske dobi, potrebno ih je uvesti u svijet glazbe. Odgojitelj u tome može uspjeti razvijanjem svojih glazbenih kompetencija (Vidulin, 2016). Kako bi ih stekao i razvijao, odgojitelj bi trebao u vrtiću što više pjevati s djecom, improvizirati i svirati instrumente, reproducirati im glazbu te izvoditi glazbene igre zanimljive djeci (Miočić, 2009).

Digitalni mediji omogućuju odgojitelju prenošenje glazbenog sadržaja izvođenjem glazbenih aktivnosti. Kada bi djeca svakodnevno bila okružena glazbom, tada bi se znatno povećao njihov interes za glazbom i želja za sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima. Odgojitelj bi se trebao dobro pripremiti i kvalitetno osmisliti metodički postupak koji je primjeren djeci normalnog razvoja, ali i djeci s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Također, trebao bi ih snimiti ili fotografirati u provedenim glazbenim aktivnostima kako bi im kasnije pokazao nastale fotografije, video zapise i zvučne zapise i time postigao kod djeca osjećaj sreće, ohrabrenja i samopouzdanja (Habuš Rončević, 2014).

Odgojitelj bi trebao efikasno iskoristiti sve mogućnosti koje nude suvremeni mediji u provođenju glazbenih aktivnosti. Njima bi zasigurno oduševio djecu, privukao njihovu pažnju i potaknuo ih na sudjelovanje i međusobnu suradnju. Dakle, utjecaj glazbe bio bi značajan u postizanju napretka djece na području tjelesnog, socio-emocionalnog i kognitivnog razvoja.

5. ZAKLJUČAK

Glazbene aktivnosti potrebno je svakodnevno provoditi u odgojno-obrazovnim ustanovama jer su one korisne i važne kako za razvoj djetetovih glazbenih sposobnosti tako i za njegov cjeloviti razvoj. Uz razvijenu svijest te izraženu potrebu za konstantnim razvojem glazbenih kompetencija odgojitelja (Bačlija Sušić, 2018), odgojitelji bi ujedno trebali razvijati i svoje digitalne kompetencije. Primjena digitalne tehnologije i suvremenih medija u kontekstu glazbenog odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi može predstavljati dodatni poticaj za sudjelovanje djece u glazbenim aktivnostima kao i poticaj za njihov kreativni, glazbeno-stvaralački izraz. Tomu osobito doprinosi suvremeni način života u kojem su djeca danas svakodnevno okružena različitim oblicima digitalne tehnologije, a koji su im stoga vrlo bliski te ih i sami svakodnevno koriste.

Uz poticanje djece na korištenje različitih oblika suvremene tehnologije u kontekstu glazbenog obrazovanja, tehnologija omogućava uspješniju suradnju i bolju komunikaciju između odgojitelja i roditelja, kao i njihovo informiranje o razvoju i dječjem napretku. Također, suvremeni mediji olakšavaju odgojitelju rad s djecom rane i predškolske dobi pružajući mu brojne mogućnosti pomoću kojih može brže i jednostavnije pronaći raznolike, zanimljive i poticajne glazbene sadržaje primjerene dječjoj dobi.

Rad s djecom rane i predškolske dobi uz stručnost odgojitelja uključuje i veliku ljubav prema djeci i vlastitom zanimanju (Gospodnetić, 2015). Takav će pristup zasigurno doprinijeti i kvalitetnijem, kreativnijem i uspješnijem načinu provođenja glazbenih aktivnosti u radu s djecom.

S obzirom na veliku ulogu glazbe u životu djeteta kao i doprinos glazbenih aktivnosti njegovu cjelovitom razvoju, glazbene aktivnosti trebale bi se svakodnevno provoditi u odgojno-obrazovnim ustanovama. Integracija suvremenih, a djeci bliskih suvremenih medija, može predstavljati dodatni poticaj razvoju njihovih glazbenih i kreativnih potencijala. Ovi potencijali posredno se mogu odraziti u bilo kojem području i na taj način doprinijeti djetetovu opću razvoju.

LITERATURA:

- Ana Perković. (2016). Ples šećerne vile iz baleta Orašar. Preuzeto 24.8.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=voi1BUggFI>
- Audacity. (2021). Free, open source, cross-platform audio software. Preuzeto 12.7.2021.: <https://www.audacityteam.org/>
- Bačlija Sušić, B. (2018). Dječje glazbeno stvaralaštvo: stvaralački i autotelični aspekt. *Metodički ogledi: časopis za filozofiju odgoja*, Vol. 25, No. 1. 63-83. Preuzeto 5.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/217456>
- Bačlija Sušić, B. (2018). Preschool Teachers' Music Competencies Based on Preschool Education Students' Self-Assessment. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 20 (Sp. Ed. 1), 113-129. Preuzeto 16.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/200227>
- Bačlija Sušić, B. (2016). Spontana improvizacija kao sredstvo postizanja samoaktualizacije, optimalnih i vrhunskih iskustava u glazbenoj naobrazbi. Vol. 65 No. 1. 96-111. Preuzeto 4.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/177322>
- Beghetto, R. A., Kaufman, J. C. (2014). Classroom context for creativity. *High Ability Studies*, 25(1), 53-69.
- Blašković, J. (2018). Analiza glazbenih sastavnica igara s pjevanjem. *Šk. vjesn.* 67,1, 140-154. Preuzeto 1.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/213811>
- Bognar, L., Matijević, M. (2007). Didaktika. Zagreb: Školska knjiga.
- Bognar, L. (2016). Preuzeto 11.5.2021.: <https://ladislav-bognar.net/node/81>
- Bratonja, M. (2018). Preuzeto 15.7.2021.: <https://www.dinamikom.eu/blog/odgoj-obrazovanje-i-razvoj/665-glazba-i-slikovnice.html>
- Čosić, G. (2017). Dragutin Domjanić i Zlata Kolarić-Kišur – Zavičajni pisci u nastavi hrvatskoga jezika u osnovnoj školi. *Radovi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požegi*, br. 6, 47-58. Preuzeto 12.7.2021.: <https://hrcak.srce.hr/192968>
- Dobrota, S. (2015). Glazbena nastava i nastavna tehnologija. Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu, 6/7, 3-14. Preuzeto 4.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/154573>

- Đuranović, M., Klasnić, I., Matešić, I. (2020). Poticanje dječje kreativnosti u predškolskim ustanovama. *Školski vjesnik : časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu*, Vol. 69 No. 1. Preuzeto 5.8.2021.: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=360104
- Eci Peci Pec - Kanal Za Decu. Preuzeto 16.7.2021.: <https://www.youtube.com/c/EciPeciPecKanalZaDecu/featured>
- Evan Bennet. (2011). Four Seasons ~ Vivaldi. Preuzeto 24.8.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=GRxofEmo3HA&t=2s>
- FacundoJG. (2008). Edvard Grieg, In the Hall of the Mountain King from "Peer Gynt". Preuzeto 24.8.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=xrIYT-MrVal>
- FacundoJG. (2007). Johannes Brahms - Hungarian Dance No. 5. Preuzeto 24.8.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=3X9LvC9WkkQ>
- Freesound. Sounds. Preuzeto 12.7.2021.: <https://freesound.org/browse/>
- Gabelica, M.i Težak, D. (2017). Kreativni pristup lektiri. Zagreb: Učiteljski fakultet
- Gabelica, M. (2016). 7 načina kako pomoću interneta zainteresirati djecu za čitanje. Preuzeto 12.7.2021.: <https://www.medijskapismenost.hr/7-nacina-kako-pomocu-interneta-zainteresirati-djecu-za-citanje/>
- Gospodnetić, H. (2015). Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima. Zagreb: Mali profesor
- Habuš Rončević, S. (2014). Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi. *Magistra Iadertina*, Vol. 9 No. 1. 179-186. Preuzeto 9.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/137253>
- JUHUHU. (2020). PJESMICE I BROJALICE - En den dore. Preuzeto 8.7.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=583HcGJGPcU>
- Korak po korak. E-SLIKOVNICE. Preuzeto 15.7.2021.: <http://www.korakpokorak.hr/hr/e-slikovnice/113>
- Laniado, N. i Pietra, G. (2005). Naše dijete, videoigre, Internet i televizija. Rijeka: Studio TiM

- Lešin, G. (2014). Implementacija informacijske i komunikacijske tehnologije u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Zagreb. Preuzeto 4.8.2021.: <https://www.bib.irb.hr/706051>
- Letica, M. (2014). (ur.). Vjerujem svakom djetetu – tekstovi iz ostavštine Elly Bašić. Zagreb: GU Elly Bašić.
- Lucas Leiner. (2015). Branko Ćopić – Ježeva Kućica. Preuzeto 15.7.2021.: https://www.youtube.com/watch?v=HCTevUb2xOw&list=RDHCTevUb2xOw&start_radio=1&t=36s
- Lučić, K. (2007). Odgojiteljska profesija u suvremenoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. *Odgojne znanosti*, Vol. 9 No. 1 (13). Preuzeto 4.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/20837>
- Ludke, K. M. (2010). Songs and singing in foreign language learning. PhD thesis, University of Edinburgh.
- Ljubić Nežić, K. (2018). Poticanje razvoja medijske pismenosti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. *Communication Management Review*, 4 , 286 – 303. Preuzeto 1.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/223683>
- Marić, Lj., Goran, Lj. (2012). Zapjevajmo radosno. Zagreb: Golden Marketing – Tehnička knjiga
- Maslow, A. H. (1970.) *Religions, values, and peak experiences*. New York: Penguin.
- Matijević, M., Topolovčan, T. (2017). Multimedijaska didaktika. Zagreb: Školska knjiga.
- Medel-Anonuevo, C., Ohsako, T., Mauch, W. (2001). Revisiting Lifelong Learning for the 21st century. Hamburg: UNESCO Institut for Education. Preuzeto 4.8.2021.: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED469790.pdf>
- Mendeš, B. (2014). Zapjevajmo radosno. *Šk. vjesn.* 63, 3, 484-486. Preuzeto 1.8.2021.: file:///C:/Users/petra/Downloads/Mendes_prikaz.pdf
- Mi klinici. (2016). Patkice i pilići MIX/ Ide ide patak i druge. Preuzeto 6.7.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=WuqJzuAxxlA>
- Mikelić Preradović, N., Lešin, G., Šagud M. (2016). Investigating Parents' Attitudes towards Digital Technology Use in Early Childhood: A Case Study from Croatia. *Informatics in Education*, 15 (1). 127-146. Preuzeto 7.8.2021.:

https://www.researchgate.net/publication/303239769_Investigating_Parents%27_Attitudes_towards_Digital_Technology_Use_in_Early_Childhood_A_Case_Study_from_Croatia

Mikić, K. (2015). Medijska pismenost, Mediji kao prijenosnici humanih poruka, ideja. Zagreb. 13-48. Preuzeto 1.8.2021.: file:///C:/Users/petra/OneDrive/Radna%20povr%C5%A1ina/Dijete-i-mediji-2015.-_Children-and-the-Media-2015.pdf

Milinović, M. (2015). Glazbene igre s pjevanjem, *Artos*, No. 3, 1-5. Preuzeto 4.8.2021.: <https://hrcak.srce.hr/152003>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Preuzeto 23.7.2021.: <https://dokumen.tips/reader/f/nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje>

Miočić, M. (2012). Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. *Magistra Iadertina*, 7(7), 73-87. Preuzeto 27.7.2021.: <https://hrcak.srce.hr/99893>

Miočić, M. (2009). Glazbeno obrazovanje odgojitelja u vrtiću "Radost" u Zadru. Zbornik radova Glazbena pedagogija u svjetlu sadašnjih i budućih promjena. Pula. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. 187-203.

Moorhead, G. E., Pond, D. (1978). *Music of Young Children*, Santa Barbara, CA: Pillsbury Foundation.

MV INFO. (2020). Dan Brown najavio prvu glazbenu slikovnicu 'Divlja simfonija', u izvedbi Zagrebačkog festivalskog orkestra. Preuzeto 15.7.2021.: <https://mvinfo.hr/clanak/dan-brown-najavio-prvu-glazbenu-slikovnicu-divlja-simfonija-u-izvedbi-zagrebackog-festivalskog-orkestra>

MV INFO. (2018). Ježeva kućica - omiljena priča za sve generacije - slikovnica plus animirani film. Preuzeto 15.7.2021.: <https://mvinfo.hr/clanak/jezeva-kucica-omiljena-prica-za-sve-generacije-slikovnica-plus-animirani-film>

Netica.hr. (2018). Sigurni s Neticom!. Preuzeto 17.8.2021.: <https://www.netica.hr/2018/10/26/slikovnica-sigurni-s-neticom/>

Njirić, N. (2001). Put do glazbe. Zagreb: Školska knjiga.

- Olson, G. (1994). Preparing Early Childhood Educators for Constructivist Teaching. In: Goffin, S. G., Day, D. (Eds.), *New Perspectives in Early Childhood Teacher Education: Bringing Practitioners into the Debate*. New York: Teachers College, 37 – 47.
- Radoš, K. (2010). *Psihologija muzike*. Beograd: Zavod za udžbenike.
- Rončević, A., Vičević, M. (2015). Univerzalna istina u razvijanju osobnih i profesionalnih kompetencija odgajatelja i učitelja. Preuzeto 7.8.2021.: https://bib.irb.hr/datoteka/404725.UNIVERZALNA_ISTINA.pdf
- Rudolph, T., Richmond, F., Mash, D., Webster, P., Bauer, W., Walls, K. (2005) *Technology Strategies for Music Education*, Hal Leonard Corporation.
- Sam, R. (1998). *Glazbeni doživljaj u odgoju djeteta*. Rijeka: Glosa, d.o.o.
- Slunjski, E., Šagud, M., Brajša-Žganec, A. (2006). Kompetencije odgojitelja u vrtiću – organizaciji koja uči. *Pedagoški istraživanja*, Vol. 3 No. 1. 45-58. Preuzeto 7.8.2021.: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=205377
- Stamer-Brandt, P. (2003). 55 savjeta kad vašem djetetu treba samopouzdanja. Rijeka: Andromeda
- Stojanović, B. (2016). Razvoj samopouzdanja dece predškolskog uzrasta. *Savremeno predškolsko vaspitanje i obrazovanje: Izazovi i dileme*. Nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem. 53-67. Preuzeto 5.8.2021.: <https://pefja.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2018/05/Biljana-Stojanovi%C4%87-RAZVOJ-SAMOPOUZDANJA-DECE-PRED%C5%A0KOLSKOG-UZRASTA.pdf>
- Šagud, M. (2011). Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj. *Pedagoški istraživanja*, Vol. 8 No. 2. 259-269. Preuzeto 4.8.2021.: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=172482
- Šporer, Z. (1984). 1,2,3... MI VEĆ ZNAMO BROJITI. Školska knjiga. Preuzeto 17.8.2021.: <http://www.digitalne-knjige.com/sporer8.php>
- Štefančić, S. (2000). *Multimedijalna slikovnica*. U Javor, R. *Kakva je knjiga slikovnica*. 83-96. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
- TheWickedNorth. (2008). *Sabre Dance - Aram Khachaturian*. Preuzeto 24.8.2021.: https://www.youtube.com/watch?v=gqg3l3r_DRI

- TheWickedNorth. (2008). Radetzky March - Johann Strauss Sr. Preuzeto 9.7.2021.: https://www.youtube.com/watch?v=eab_eFtTKFs
- Tomerlin, V. (1969). Dječje muzičko stvaralaštvo: priručnik za učitelje i nastavnike muzičkog odgoja. Zagreb: Školska knjiga.
- Tportal.hr. (2019). Osvojite popularnu glazbenu slikovnicu 'Orkestar priča priču - Labuđe jezero' i odličan priručnik 'Akademija za znanstvenike'. Preuzeto 18.8.2021.: <https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/osvojite-popularnu-glazbenu-slikovnicu-orkestar-prica-pricu-labude-jezero-i-odlican-prirucnik-akademija-za-znanstvenike-nagcl-20191023/print>
- Trehub, S. E., Hill, D. S., Kamenetsky, S. B. (1997) Parents' Sung Performances for Infants, Canadian Journal of Educational Psychology, 51(4). 385-396.
- Vidulin S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja. *Život i škola*, Vol. LXII No. 1, 221-234. Preuzeto 28.7.2021.: <https://hrcak.srce.hr/165136>
- Vitez, G. Ogledalce. Preuzeto 11.7.2021.: <http://www.pjesmicezadjecu.com/bajke-i-price-za-djecu/ogledalce-grigor-vitez.html>
- Zvukovi za bebe i djecu. (2016). Zvukovi životinja - glasanje životinja. Preuzeto 16.7.2021.: <https://www.youtube.com/watch?v=uTrCbPu5Zvg>

Izvori slika:

- Slika 1. Najbolje dječje pjesme „Pjesme za djecu“. Preuzeto 6.7.2021.: <https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=2&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=dje%c4%8dje+pjesme+s+cd-om&mdid0=0&vzid0=0&selectedId=22005481>
- Slika 2. Slikovnica dječjih brojalica i popjevka „Eci, peci, pec: dječje brojalice, popijevke i igre“. Preuzeto 18.8.2021.: <https://www.wishmama.hr/preporuke/mozaik/eci-peci-pec-djecje-brojalice-popijevke-i-igre/>

- Slika 3. Orffov instrumentarij. Preuzeto 11.7.2021.:
<https://www.musicshopetida.hr/product.asp?product=goldon-mini-set-30020&code=GOL%2D30020>
- Slika 4. Slikovnica s DVD – om „Ježeva kućica“. Preuzeto 15.7.2021.: <https://www.nasa-djeca.hr/hr/slikovnice/jezeva-ku%C4%87ica---klasik-s-dvd-om,784.html>
- Slika 5. Interaktivna glazbena slikovnica „Divlja simfonija“. Preuzeto 15.7.2021.:
<https://mvinfo.hr/clanak/dan-brown-najavio-prvu-glazbenu-slikovnicu-divlja-simfonija-u-izvedbi-zagrebackog-festivalskog-orkestra>
- Slika 6. Glazbena slikovnica „Četiri godišnja doba“. Preuzeto 15.7.2021.:
<https://www.dinamikom.eu/blog/odgoj-obrazovanje-i-razvoj/665-glazba-i-slikovnice.html>
- Slika 7. Glazbena slikovnica „Labuđe jezero“. Preuzeto 18.8.2021.:
<https://www.tportal.hr/media/thumbnail/w1000/1098163.jpeg>
- Slika 8. Glazbena slikovnica „Trnoružica“. Preuzeto 18.8.2021.:
<https://www.tportal.hr/media/thumbnail/w1000/1098172.jpeg>
- Slika 9. Zvučna slikovnica „Dora i naočale“. Preuzeto 15.7.2021.:
<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Dora-i-naocale/Dora-i-naocale.html>
- Slika 10. Zvučna slikovnica „Naranče za sve“. Preuzeto 15.7.2021.:
<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Narance-za-sve/Narance-za-sve.html>
- Slika 11. Zvučna slikovnica „Bursunsul i Paskualina“. Preuzeto 15.7.2021.:
<http://www.korakpokorak.hr/upload/slikovnice/Bursunsul-i-Paskualina/Bursunsul-i-Paskualina.html>

Izjava o samostalnoj izradi rada

Izjavljujem da sam ja, Petra Vlah, studentica 3. godine preddiplomskog sveučilišnog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, samostalno izradila završni rad pod mentorstvom doc. dr. sc. Blaženke Bačlije Sušić istražujući i koristeći samo one izvore koji su u njemu navedeni.

Studentica: _____